

ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS NARKOTIKŲ KONTROLĖS IR NARKOMANIJOS PREVENCIJOS 2015–2016 METŲ PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRIEMONIŲ VYKDYMO 2015 METAIS APRAŠYMAS

Šiaulių miesto savivaldybės narkotikų kontrolės komisija (toliau – Komisija) koordinuoja narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos, prekybos žmonėmis prevencijos ir kontrolės veiksmus savivaldybės teritorijoje. 2015 m. Komisija tęsė savo veiklą bei vykdė 2014 m. parengtą ir Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2014 m. lapkričio 20 d. sprendimu Nr. T-364 patvirtintą Šiaulių miesto savivaldybės narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 2015-2016 m. programą (toliau – Programa). 2015 metais atsakingos savivaldybės institucijos ir įstaigos vykdė Programoje numatytas priemones ir siekė įgyvendinti iškeltus uždavinius.

1. Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

Vykdamas bendrąją, atrankinę ir tikslinę prevenciją skatinant savivaldybės institucijų, asociacijų ir bendruomenių iniciatyvas, Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (toliau – Biuras) ypač daug dėmesio skyrė vaikų ir jaunimo asmenybei formuoti, prasmingo gyvenimo sampratai ugdyti, formuojant neigiamą požiūrį į psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą, atsižvelgiant į tikslinių grupių asmenų amžių, kultūrą, tradicijas, kitus ypatumus. 2015 m. Biuras vykdydamas sveikatinimo priemones Šiaulių ugdymo įstaigose ir Šiaulių profesinio rengimo centre, parengė 44 stendinius pranešimus mokyklų bendruomenėms, suorganizavo 22 viešuosius renginius 2587 mokyklų bendruomenės nariams, pravedė paskaitas, pamokas. 1994 mokiniai dalyvavo 346 Biuro organizuotose diskusijose. Ugdymo įstaigose vykdytos 744 konsultacijos - 744 asmenims (573 mokiniams, 171 mokinių tėvams, mokytojams). Šiaulių miesto pėsčiųjų bulvare organizuota akcija „Gėlė vietoj cigaretės“. Akcija vykdyta kartu su Šiaulių valstybinės kolegijos Socialinio darbo katedros studentais. Akcijos organizatoriai praeiviams dovanavo gėles ir lankstinukus („Jūs galite mesti rūkyti“, „Rūkymas ne pasirinkimas, o spąstai“ ir „Gėlė vietoj cigaretės!“) su svarbia informacija, kodėl reikia mesti rūkyti. Akcijoje dalyvavo 1150 šiauliečių. Akcijos „Gimiau nerūkantis“ metu marškinėliais ir diplomais apdovanoti naujagimiai. Vykdyta metimo rūkyti programa „Kvėpuok laisvai“, kurioje dalyvavo 14 asmenų grupė, kuri 5 dienas lankė vakarinius užsiėmimus, kurių tikslas buvo padėti mesti rūkyti. 78 moksleiviai dalyvavo paskaitose – diskusijose temomis - „Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo žala ir prevencija“ ir „Rinkis sveikatą, o ne nuodus“. Žalingų įpročių prevencijos tema išleista 2000 lankstinukų, 100 plakatų, buvo teikiama informacija žiniasklaidos atstovams: 20 televizijos ir radijo reportažų, 66 straipsniai, pranešimai, publikacijos periodiniuose leidiniuose ir internete, 3 tentai miesto erdvėse - socialinė reklama „Nenuodykime savęs ir kitų“, video klipo transliavimas viešojo transporto ekranuose rūkymo prevencijos tema.

Formuojant neigiamą visuomenės požiūrį į neteisėtą narkotinių ir psichotropinių medžiagų bei kitų cheminių medžiagų ir preparatų vartojimą, Biuras įgyvendino žalingų priklausomybių prevencijos programą „Ar žalingi įpročiai tavo draugai?“, kurios metu organizavo apskritojo stalo diskusiją 18 socialinių pedagogų ir 15 visuomenės sveikatos priežiūros specialistų, pravedė 2 paskaitas 18 policininkų ir 2 paskaitas 148 dienos centrų vaikams. Devyniose Šiaulių miesto gimnazijose atliktas narkotinių medžiagų aptikimo aplinkoje testavimas (tyrimui panaudota 180 testų). Įgyvendinant šią priemonę, organizuota 12 bėgimų „Už blavią ir sveiką Lietuvą“. 2015

m. privalomojo mokymo apie alkoholio ir narkotikų žalą žmogaus sveikatai praversti užsiėmimai 114 asmenų.

Vykdamas narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, sergamumo narkomanija, priklausomybės ligomis, psichikos ir elgesio sutrikimais, kurių priežastis yra narkotinės ir psichotropinės medžiagos, stebėseną ir nuolat teikiant informaciją visuomenei, švietimo ir ugdymo įstaigoms Biuras surinko ir išanalizavo duomenis apie Šiaulių miesto gyventojų mirtingumą nuo atsitiktinio apsinuodijimo alkoholiu ir narkotikais, sergamumą psichikos ir elgesio sutrikimais, vartojant narkotines ir psichotropines medžiagas bei nusikalstamas veikas, susijusias su narkotikų vartojimu ir jų kontrabanda.

2. Šiaulių priklausomybės ligų centras

Šiaulių priklausomybės ligų centras (toliau – Šiaulių PLC), užtikrindamas sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir kokybę asmenims, nesaikingai vartojantiems alkoholi, narkotines ir kitas psichiką veikiančias medžiagas, teikė stacionarines ir ambulatorines sveikatos priežiūros paslaugas.

Šiaulių PLC, įgyvendindamas veiklos prioritetus, 2015 m. intensyvinant specializuotų paslaugų prieinamumą, ankstyvą priklausomybės ligų diagnostiką, teikė medicininės, psichologinės, socialinio darbuotojo paslaugas sergantiems priklausomybės ligomis, mažindamas jų socialinę atskirtį vykdė pacientų nukreipimo į psichosocialinės reabilitacijos centrus organizavimą. Buvo vykdomas bendradarbiavimas su socialinės pagalbos, probacijos, vaiko teisių apsaugos tarnybomis, kitomis medicininėmis, švietimo ir nevyriausybinėmis organizacijomis. Visuomenės tikslinėms grupėms buvo teikiama informacija apie Šiaulių PLC teikiamas paslaugas.

Intensyvinant medicininių paslaugų teikimą, Šiaulių PLC per 2015 m. užfiksuotas apsilankymų skaičius siekė 1397. Iš 1397 konsultuotų asmenų (iš kurių – 21 narkomanas, į stacionarą paguldyti 609 ligoniai (iš kurių – 6 narkomanai), išrašyti – 605.

Per 2015 m. nebuvo atvestas nei vienas nepilnametis ištyrimui dėl narkotinių medžiagų vartojimo. Taip pat kreipėsi mažiau asmenų dėl priklausomybės narkotinėms medžiagoms nei buvo planuota. Paslaugų, suteiktų asmenims, neatskleidžiant asmens tapatybės, planas viršytas. 2015 m. išaugo anoniminių paslaugų skaičius. Vis daugiau pacientų pageidauja gauti priklausomybės ligų gydymo paslaugas neatskleidžiant asmens tapatybės.

Per 2015 m. atlikta 47 stacionarinėmis ir 4 ambulatorinėmis detoksikacijomis daugiau nei buvo planuota. Šio rodiklio viršijimą įtakojo tai, jog kreipėsi daugiau psichotropinėmis medžiagomis intoksikuotų asmenų, kuriems buvo reikalingos detoksikacinės paslaugos. Šiaulių mieste nėra medicininės blaivyklos, tokių paslaugų prieinamumas mieste ribotas.

Šiaulių PLC bendradarbiavo su Šiaulių miesto ir rajonų Socialinės paramos skyriais dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo socialinės rizikos šeimų asmenims, priklausomiems nuo psichotropinių medžiagų. Taip pat vyko bendradarbiavimas su Labdaros ir paramos fondu „Agapao“. Fondo ir Šiaulių PLC bendradarbiavimas apima šias sritis: keitimasi patirtimi tarp specialistų, pacientų nukreipimą, bendrų projektų rengimą, bendradarbiavimą prevencijos, reabilitacijos bei mokymo ir švietimo klausimais. Šiaulių PLC vykdė darbą su anoniminių alkoholikų (AA), anoniminių narkomanų (AN) ir alkoholizmu sergančių žmonių artimųjų ir draugų bendrijų (Al-anon) klubų nariais.

2015 m. buvo vykdoma informacijos sklaidimo, švietėjiška veikla. Šiaulių PLC gydytojai, medicinos psichologas, socialinis darbuotojas ir psichikos sveikatos slaugytojos skaitė paskaitas priklausomybės ligų prevencijos, diagnostikos, gydymo temomis. Paskaitos buvo skaitomos Šiaulių PLC salėje atvykusiems moksleiviams, pataisos inspekcijoje, profesinio rengimo centre. Gydytojas taip pat vyko skaityti paskaitų į miesto ir rajono mokyklas, kitas gydymo ir socialinės paskirties įstaigas.

3. Šiaulių centro poliklinika

Šiaulių centro poliklinika (toliau – Poliklinika), stabdydama ir mažindama narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimą ir jų paklausą, 2015 m.: gerino asmenų apsvaigimo nuo narkotinių, psichotropinių ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų nustatymo galimybes; organizavo anonimes psichologų bei psichiatrų konsultacijas jaunimui ir jų globėjams; informavo ir mokė žmones, kaip atlikti ankstyvosios narkotikų diagnostikos (greito nustatymo) testą; siekė užtikrinti ankstyvosios intervencijos paslaugų kokybę ir prieinamumą vaikams ir jaunimui bei sveikatos priežiūros ir reabilitacijos ir reintegracijos į visuomenę paslaugų prieinamumą ir kokybę asmenims, neteisėtai vartojantiems narkotines ir psichotropines medžiagas; įgyvendino psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programas.

Vykdydami psichoaktyviųjų medžiagų prevenciją, Poliklinikos specialistai periodiškai skaitė paskaitas mokyklose, gydymo įstaigose ir kt. Perskaityta 14 paskaitų narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo žalos, ankstyvo vartojimo atpažinimo, pagalbos, esant įtariamam vartojimui temomis. Specialistai teikė konsultacijas tėvams ar globėjams priklausomybių prevencijos klausimais (52 atvejai). Vyko 2 bendri vaikų ir tėvų informaciniai – diskusiniai susitikimai apie psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo žalą. Biure organizuotos anoniminės psichologų bei psichiatrų konsultacijos vaikams, jaunimui ir tėvams dėl psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo (9 konsultacijos). Psichikos sveikatos centro specialistai nuolat informavo bendrosios praktikos ir šeimos gydytojus, mokytojus ir socialinius pedagogus apie demografinius, socialinius, psichinės sveikatos ar elgesio ypatumus, kurie rodo ankstyvosios intervencijos poreikį vaikui ar jaunuoliui, taip pat mokė atpažinti rizikos grupės asmenis.

Gerinant asmenų apsvaigimo nuo narkotinių, psichotropinių ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų nustatymo galimybes, Poliklinika yra sudariusi sąlygas atlikti narkotinių medžiagų nustatymo testus seilėse arba šlapime. 2015 m. atliktas 21 testas paaugliams, kai dalyvavo jų tėvai ar globėjai. 34 tėvai apmokyti, kaip atlikti narkotikų nustatymo testą namuose.

Poliklinika, užtikrindama sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir kokybę asmenims, neteisėtai vartojantiems narkotines ir psichotropines medžiagas, teikia platų medicininių ir psichosocialinių paslaugų spektrą. Asmenys, vartojantys narkotines ir psichotropines medžiagas, Poliklinikoje gali gauti visas įstatymais numatytas sveikatos priežiūros paslaugas. Socialiai nedraustiems ir neprisirašiusiems prie gydymo įstaigos asmenims, paslaugos teikiamos žemo slenkščio kabinete. Poliklinika – vienintelė Šiaulių apskrityje, taikiusi pakaitinę terapiją metadonu. 2015 m. metadono terapija taikyta 31 asmeniui.

Psichikos sveikatos centro specialistai, teikdami medicininės, psichologinės bei socialines paslaugas asmenims, neteisėtai narkotikus ir psichoaktyvias medžiagas, sudarė galimybę mažinti stigmatizaciją ir socialinę atskirtį, palaikė ir gerino asmenų sveikatos būklę, sprendė socialines problemas, motyvavo keisti gyvenimo būdą, tarpininkavo ir atstovavo asmenis įvairiose institucijose, konsultavo asmenų šeimas ir artimuosius.

Vykdydami narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, sergamumo narkomanija, priklausomybės ligomis, psichikos ir elgesio sutrikimais stebėseną, buvo teikta informacija visuomenei, švietimo ir ugdymo įstaigoms.

4. Dainų pirminės sveikatos priežiūros centras

Siekiant stabdyti ir mažinti narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimą ir jų paklausą ugdant neigiamą požiūrį į narkotines ir psichotropines medžiagas visuomenėje, diegiant žmogaus gyvenimo reikšmės ir vertybinių nuostatų bei sveikos gyvensenos sampratą, Dainų pirminės sveikatos priežiūros centro Psichikos sveikatos centras (toliau – Dainų PSPC PSC) bendradarbiavo

su švietimo įstaigomis, Biuru. Esant poreikiui Dainų PSPC PSC yra galimybė gauti informacijos, kaip atlikti ankstyvosios narkomanijos diagnostikos (greito nustatymo) testą, užtikrinti ankstyvosios intervencijos paslaugų kokybę ir prieinamumą vaikams ir jaunimui bei sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir kokybę asmenims, neteisėtai vartojantiems narkotines ir psichotropines medžiagas.

Įgyvendinant ir stiprinant institucijų bendradarbiavimą ir koordinavimą narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos srityse bendradarbiaujama su švietimo, medicinos, socialinėmis įstaigomis, taip užtikrinant, kad vaikai ir jaunimas gautų reikiamą socialinę ir psichologinę pagalbą. Vykdyta narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, sergamumo narkomanija, priklausomybės ligomis, psichikos ir elgesio sutrikimais, kurių priežastis yra narkotinės ir psichotropinės medžiagos, stebėseną. Dainų PSPC PSC teikė ataskaitą Valstybiniam psichikos sveikatos centrui apie psichikos ir elgesio sutrikimus, vartojant psichoaktyvias medžiagas.

5. Respublikinės Šiaulių ligoninės Virusologijos laboratorija

2015 m. nemokamai testuoti dėl ŽIV infekcijos 186 asmenys, iš jų teigiamas atsakymas – 9. 63 pacientai testuoti iš Priklausomybės ligų centro, teigiamų atsakymų – 0. Narkomanų testuota 17, iš jų teigiamų atsakymų – 4.

6. Šiaulių apskrities vyriausiasis policijos komisariatas

2015 metais įgyvendintas Šiaulių miesto savivaldybės finansuojamas prevencinis projektas „Būk pilietišką, būk saugus“, kurio viena iš veiklos sričių – nepilnamečių teisės pažeidimų prevencija. Organizuojant veiklą šioje srityje vykdytos priemonės, skirtos psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijai.

Vykdam bendrąją psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevenciją, siekiant ugdyti tinkamo elgesio visuomenėje normas, skatinant vaikus ir jaunimą užsiimti turininga bei prasminga veikla, propaguoti sveiką ir aktyvų gyvenimo būdą, Šiaulių miesto prekybos ir pramogų centro „Saulės miestas“ terasoje organizuotas prevencinis renginys „Vasarą pasitik saugiai“, kuriame dalyvavo apie 600 jaunuolių. Vasarą organizuota vaikų vasaros stovykla „Dengtiltis 19“, kurioje dalyvavo 18 jaunųjų policijos rėmėjų ir elgesio problemų turinčių vaikų. Taip pat vyko prevenciniai renginiai prekybos centruose „Akropolis“, „Tilžė“. Vykdam tikslinę prevenciją, organizuota žalingų įpročių prevencijos programa „Mes už ateitį be žalingų įpročių“ policiją dominantiems vaikams.

Šiaulių miesto mokymo įstaigų vyresnių klasių, profesinio mokymo įstaigų moksleiviams organizuotas prevencinių filmukų konkursas „Kuriu saugią aplinką ateinančioms kartoms“, skirtas psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijai. Konkurso nugalėtoju tapęs Vaikų globos namų auklėtinių sukurtas filmukas demonstruotas Šiaulių „Splus“ televizijoje. 2015 m. rugsėjo – gruodžio mėnesiais vykdyta prevencinės priemonės miesto mokymo įstaigose, kurios metu su kinologais ir tarnybiniu šunimi organizuoti prevenciniai patikrinimai. Prasidedant naujiems mokslo metams, įgyvendintas kompleksas prevencinių priemonių, skirtų pilietinės visuomenės ugdymui, sklandaus viešosios tvarkos užtikrinimui mokslo metų pradžiai skirtų renginių metu, taip pat Alkoholio kontrolės įstatymo normų vykdymo užtikrinimui ir pažeidimų, susijusių su alkoholio vartojimu viešose vietose. 2015 m. rugpjūčio 25 d. – rugsėjo 1 dienomis organizuoti prevencinio pobūdžio apsilankymai ir patikrinimai vietose, kuriose prekiaujama alkoholiniais gėrimais bei viešosiose vietose, kuriose renkasi vaikai ir jaunimas.

Vykdam vaikų teisinį švietimą bei organizuojant prevencinę veiklą miesto ugdymo įstaigose, vaikų dienos centruose, Šiaulių profesinio rengimo centre, Šiaulių universitete, skaitytos paskaitos psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos tema, supažindinta su atsakomybe už psichoaktyviųjų medžiagų įsigijimą, laikymą, platinimą, vartojimą ir pan. Siekiant ugdyti mokinių

teisinių sąmoningumą ir vykdant teisės pažeidimų prevenciją, įskaitant ir pažeidimų, susijusių su psichoaktyviųjų medžiagų vartojimu, organizuotas Šiaulių miesto bendrojo lavinimo mokinių teisinių žinių konkursas „Temidė“, kuriame dalyvavo 10 miesto mokymo įstaigų komandų.

Rengiant ir įgyvendinant priemones, mažinančias psichoaktyviųjų medžiagų pasiūlą ir paklausą, bei stiprinant šių medžiagų apyvartos kontrolę nuo 2015 m. birželio 22 dienos iki rugsėjo 11 dienos Šiaulių apskrityje vykdytos prevencinės priemonės, kurių metu siekta nustatyti narkotinių medžiagų vartotojus ir platintojus, bei vykdytos aktyvios narkomanijos prevencijos priemonės. Įgyvendinant prevencijos priemones, Šiaulių mieste išaiškinta: 15 pažeidimų pagal LR ATPK 44 str., 1 pažeidimas pagal LR ATPK 180 str., 16 pažeidimų pagal LR ATPK 1856 str. Taip pat vykdant priemones, mažinančias psichoaktyviųjų medžiagų pasiūlą ir paklausą, policija atskleidžia ir tiria nusikalstamas veikas, susijusias su narkotinių bei psichotropinių medžiagų neteisėta apyvarta. Per 2015 metus buvo atskleista 140 nusikalstamų veikų, susijusių su disponavimu narkotinėmis ar psichotropinėmis medžiagomis, iš jų: 66 - pagal LR BK 259 str. (neteisėtas disponavimas narkotinėmis medžiagomis be tikslo jas platinti), 65 - pagal LR BK 260 str. (neteisėtas disponavimas narkotinėmis medžiagomis turint tikslą jas platinti arba neteisėtas disponavimas labai dideliu narkotinių medžiagų kiekiu), 2 – pagal LR BK 261 str. (narkotinių ar psichotropinių medžiagų platinimas nepilnamečiams). 2015 metais nustatytas 141 asmuo, narkotines ar psichotropines medžiagas vartoję be gydytojo paskyrimo, iš jų 30 – nepilnamečiai. Policija vykdė reidus į jaunimui skirtas diskotekas, vakarones (organizuota 10 patikrinimų). Per 2015 m. nustatyta 510 vairuotojų, kurie vairavo transporto priemones būdami neblaivūs arba apsvaigę nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų.

Stiprinant teisėsaugos institucijų bendradarbiavimą bei siekiant aktyvesnio visuomenės palaikymo ir bendradarbiavimo, Šiaulių apskrities vyriausiojo policijos komisariato Organizuoto nusikalstamumo tyrimo valdybos pareigūnai glaudžiai bendradarbiauja su kitų apskričių padaliniais bei Lietuvos kriminalinės policijos biuro pareigūnais, vyksta glaudus bendradarbiavimas su Europos Sąjungos valstybių teisėsaugos institucijomis.

Šiaulių mieste veikia 63 saugios kaimynystės grupės, organizuota 114 susitikimų su miesto gyventojais, kurių metu pateikta informacija psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos srityje. Gyventojai raginti netoleruoti šios rūšies pažeidimų ir aktyviau bendradarbiauti su policijos pareigūnais šioje srityje.

Vykdant teisės pažeidimų prevenciją, policijos pareigūnai taip pat aktyviai bendradarbiauja su miesto ugdymo įstaigomis, vaikų dienos centrais, priklausomybės ligų specialistais, Biuro darbuotojais, Šiaulių miesto savivaldybės administracija, Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos ir civilinės saugos skyriaus specialistais, seniūnijomis, bendruomenėmis, bendrijomis, įmonėmis, prekiaujančiomis alkoholiniais gėrimais ir tabako gaminiais, o taip pat įmonėmis, užsiimančiomis jaunimo laisvalaikio organizavimu.

Šiaulių apskrities vyriausiasis policijos komisariatas nuolat teikia informaciją bendruomenei, suinteresuotoms institucijoms bei žiniasklaidos atstovams apie vykdomą narkomanijos prevencijos ir narkotikų kontrolės veiklą. Žiniasklaidos atstovams pateikti 28 informaciniai pranešimai. 2015 metais Šiaulių apskrities vyriausiojo policijos komisariato interneto svetainėje paskelbta 30 informacinių pranešimų apie policijos pareigūnų organizuojamą veiklą narkotikų kontrolės ir psichoaktyviųjų medžiagų prevencijos srityse.

7. Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Švietimo skyrius

Šiaulių miesto bendrojo ugdymo mokyklos, vykdydamos formaliojo ir neformaliojo švietimo veiklas, dalyvaudamos edukaciniuose projektuose, organizuodamos renginius, diskusijas, akcijas, siekė, kad būtų formuojamas neigiamas požiūris į psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą.

Veiklas organizavo mokyklų administracijos, mokyklų vaiko gerovės komisijos, mokinių tarybos, socialiniai pedagogai, klasių vadovai, visuomenės sveikatos priežiūros specialistai, dalykų mokytojai, socialiniai partneriai.

Formuojant neigiamą požiūrį į psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą, mokiniams prarastos integruotos pamokos, organizuotos teminės klasių valandėlės, paskaitos, filmų peržiūros, diskusijos, stovyklos, kiti renginiai. Šiaulių miesto švietimo įstaigose vykdytos prevencinės programos: „Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo“, „Paauglystės kryžkelės“, „Tiltai“, „Gyvai“, „Sniego gniūžtė“.

Siekiant užtikrinti, kad vaikai ir jaunimas gautų reikiamą socialinę, teisinę ir psichologinę pagalbą, mokyklose dirba socialiniai pedagogai, kurie, esant poreikiui bendradarbiauja su įstaigomis, teikiančiomis socialinę, teisinę ir psichologinę pagalbą.
